

TAMMI

FAYSA IDLE

A close-up portrait of Faysa Idle, a woman with dark skin and long dark hair, wearing a dark headwrap and a dark leather jacket. She is resting her chin on her hand, looking directly at the camera with a serious expression. The background is blurred, showing architectural elements.

Ettei
veri
enää
vuotaisi

JENGISOTA SISAREN JA YSTÄVÄN SILMIN

Ettei veri enää vuotaisi

Kirjoittanut Faysa Idle
yhdessä Daniel Fridellin
ja Theodor Lundgrenin kanssa

Suomentanut
Heikki Eskelinen

TAMMI

HELSINKI

Ruotsinkielinen alkuteos *Ett ord för blod* ilmestyi 2023.

Copyright © Faysa Idle

First published in 2023 by Lind & Co

Published by arrangement with Lagercrantz Agency AB

Suomenkielinen laitos © Heikki Eskelinen ja Tammi 2024

ISBN 978-952-04-6342-7

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Painettu EU:ssa

*Sananen veren tähden, niin monien murhien tähden.
Valo on kadonnut sieltä, missä veri vuotaa,
veljet surmaavat veljiään
pysähtymättä pohtimaan.
Murheellinen luku kirjaan,
jonka kansa kirjoittaa
elämällään.*

ALKUSANAT

Tämä on kertomukseni siitä, millaista oli varttua sellaisessa lähiössä, joista viime vuosina on kerrottu – eikä suinkaan myönteisessä sävyssä. Tämä ei ole jengejä ja kovia tyyppejä romantisoiva kirja gangstereista ja rikollisuudesta. Kerron sen sijaan elämästäni ja siitä, mitä olen kokenut varttuessani somalityttönä lööppien otsikoihin nousseessa Tukholman Tenstan lähiössä. Kirjoitan tästä kaikesta, jotta ymmärrettäisiin sitä valtavaa psyykkistä painetta, jota me monet Järvassa ja sen kaltaisilla lähiöalueilla koemme siitä syystä, että rikollisuus ja toivottomuus ovat saaneet rauhassa levitä. En ole koskaan kuulunut mihinkään jengiin, vaikka ihmiset ovat toisinaan halunneet yhdistää minut niihin. Näinhän monille käy – meidät vedetään mukaan taustaolettamusten perusteella.

Tämä ei ole valitusvirsi, en halua, että minua sääli-tään. Minun kokemukseni ovat vähäisiä monien muiden saamiin kolhuihin verrattuna. En uskalla edes ajatella, kuinka monella somalitytöllä tai -pojalla on vieläkin rankempia kokemuksia väkivallasta ja sen seurauksista.

Jotkut ovat sanoneet, ettei minulla ole oikeutta kertoa tarinaani, koska olen nainen ja koska en ole rikollinen. Vastaan teille kaikille: tietysti minulla on tähän oikeus, kuka muuten kertoisi sisarten ja äitien suunnattomasta tuskasta? Me naiset olemme yhtä lailla saaneet kantaa väkivallan taakkaa, vaikka olemme siihen syyttömiä, olemme nähneet perheitemme hajoavan ja seisoneet vieressä, kun veljemme ja ystävämme ovat kuolleet.

Melkein kaikki tässä kirjassa mainitut nimet ovat keksittyjä läheisteni yksityisyyden suojelemiseksi. Tärkeintä kertomuksessa ovat minun tarinani ja omat kokemukseni.

Perheelleni sanon – rakastan teitä, mitä ikinä onkin tapahtunut.

Kaikille, jotka käyvät omaa kamppailuaan ja pyrkivät selviytymään siitä, sanon – älkää luovuttako, tulevaisuus on saavutettavissa, jos toimeen tarttuu päättäväisesti.

Toukokuussa 2023

Faysa Idle

JOHDANTO

Katselin auton ikkunoiden ohi vilistävien katulamppujen hohdetta. Tuulilasinpyyhkimien pehmeä, melkein pähypnoottinen heilahtelu kävi epätasaista taistelua sadetta vastaan. Ajoimme hyvää vauhtia E4-tiellä pois päin Borlängestä, takaisin kohti Tenstaa. Auton valoissa vilahti sininen tienviitta: ”Gävle 24”. Kun olimme muutamaa tuntia aiemmin olleet matkalla päinvastaiseen suuntaan, ryhmä raskaasti aseistautuneita torpedoja oli näillä main aikonut tappaa meidät, mutta joutunut kiinni. Nielaisin, yritin käsittää, mitä oli tapahtunut, mutta en oikein pystynyt ymmärtämään siitä mitään. Shottazin huippunimiin kuuluneen veljeni Bilalin murhaajalle oli tarjolla miljoona kruunua. Satatuhatta käteisenä sille, joka murhaisi minut, hänen sisarensa, ja saman verran jokaisesta muustakin sisaruksestamme.

”Nitistäkää ne, joka ikinen häävieras, satatuhatta jokaisesta, voimme lyödä yhdellä iskulla kaksikymmentä...”. Näin oli sanottu salattuun viestikanava EncroChatiin työnnettyssä viestissä, jonka salauksen Ranskan poliisi oli onnistunut murtamaan ja lähettänyt sitten tiedon

Ruotsin poliisille. Jos suunnitelmat olisi onnistuttu toteuttamaan, seurauksena olisi saattanut olla Ruotsin historian suurin joukkomurha 1500-luvulla tapahtuneen Tukholman verilöylyn jälkeen.

Tehtävää suorittamaan lähetetyt murhaajat olivat olleet vain minuuttien päässä meidän ampumisestamme veljeni hääjuhlassa Borlängessä. Sen takia pakenimme sieltä, sillä poliisin arvion mukaan he eivät olleet liikkeellä yksin. Vain muutamaa tuntia aiemmin poliisit olivat pysäyttäneet auton, joka oli ollut täynnä automaattiseita ja jossa istuneet kolme teini-ikäistä olivat olleet matkalla tekemään ensimmäistä murhaansa. Tämä tapahtui vain 20 minuutin ajomatkan päässä juhlahuoneistosta ja moskeijasta, joissa koko juhlaväki oli ollut vain muutamaa hetkeä aiemmin.

Syke ja adrenaliini mutta myös päihitteettömyys saivat ohimoni jyskyttämään. Olin jo kymmenen vuotta tätä ennen saanut diagnoosin traumaperäisestä stressihäiriöstä, ja sen jälkeen kaikki oli muuttunut aina vain pahemmaksi. Traumaa trauman perään.

Amira ohjasi märällä moottoritiellä kiitävää autoa. Hän oli vähintäänkin yhtä syvällä tässä jutussa kuin minä. Hänellä oli aiemmin ollut poikakaveri, joka iltapäivälehtien mukaan kuului verkoston johtohahmoihin. Tarkkailin Amiraa peruutuspeilistä, hän oli kova muija, voimainen, mutta oli onnistunut säilyttämään hyväluontoisuutensa

huolimatta kaikesta, minkä oli joutunut käymään läpi. Kaikki eivät siinä onnistu. Hän oli oikea ystävä. Hän oli lähtenyt mukaan häihin huolehtimaan naisten juhla-meikistä. Ensisijaisesti Bilalin morsiamen, mutta myös muitten somalinaisten. Amira oli tehnyt heistä kaikista kauniita. Vain puoli tuntia sitten olimme yhdessä seis-
seet juhlahuoneistossa ja itkeneet onnesta. Olimme lau-
laneet, nauraneet ja ottaneet selfieitä morsiusparin kans-
sa aavistamatta lainkaan, että kuolema oli ollut tulossa
meitä kohti hurjaa vauhtia.

”Kuinka helvetissä maailmasta on tullut näin inhottava?”
kiljaisin siinä istuessani.

Amira katsahti minuun.

”Maailma on sairas, ystäväiseni, mutta sinä olet vahva,
sinä selviät kyllä”, hän sanoi ja nyökytteli. Hänen Diorin
hajuvetensä makea tuoksu lehahti kirpeänä nenääni,
mutta tuoksu vaikutti myös miellyttävästi, suorastaan
rauhhoittavasti. Kaiken kaikkiaan hänen läsnäolonsa rau-
hoitti mieltäni.

Vain hänellä ja Isalla oli tapana sanoa minua vahvaksi.
Olen koko ikäni saanut kuulla monenmoisia nimittelyjä.
Joskus olen ollut perhanan pakolainen, somalialainen
rikollinen, joskus olen ollut liian ruotsalainen, joskus
liian näkyvästi muslimi, joskus uskon narttu, joskus
olen saanut kiitosta itsevarmuudestani ja vielä samana
päivänä kuritusta liiallisesta ylpeydestä. Huora, akka,
muslimimuija, mutiainen, gangsteriheila, vetelehtijä,

mikä lie jengiläinen, pöljä. Pukeudut liian paljastavasti, pukeudut liian peittävästi, riisu huntusi, pue huntu ylläsi, opettele Koraani, et sinä ole Koraanin arvoinen, yksikin harha-askel eikä kukaan huoli sinua, sinä kuolet, saat selkääsi, sinut raiskataan ja kuristetaan hengiltä. Koskaan asiat eivät olleet oikein.

Vain sisareni Amira ja Isa olivat yleensä tukenani, muut pyrkivät polkemaan minut maahan.

Aloin vähitellen tajuta yhden asian. Koko ikäni minut oli pyritty vaijentamaan, minua oli kielletty avaamasta suutani. Minua oli yritetty solvata ja uhata. Sopeutuakseni olin melkeinpä luopunut omasta minuudestani. Oli kai minulla sentään oikeus omaan tarinaani? Siksi minun oli otettava selvää siitä, kuka oikeastaan olin ja kuinka olin päätynyt tähän tilanteeseen. Keskelle veristä jengisotaa.

Kuka siis oikeastaan olin?

Amira ei enää sanonut mitään, ja käännyn taas katsomaan ikkunasta ulos – märkää asfalttia ja ohi vilistäviä harmaita lyhtypylväitä.

Musiikki oli napsautettu soimaan, vanhojen afrikkalaisten rytmien modernisoituja versioita. Muistan lapsena rakastaneeni tuota musiikkia. Olinhan minäkin ollut lapsi, eikä silloin ollut aina tällaista. Joskus oli ollut Faysa, jolla ei ollut ongelmia ja jonka ei tarvinnut pelätä murhaajia. Kuka se Faysa oikein oli?

1.

En muista paljonkaan lapsuudestani. Ehkä olen torjunut muistot mielestäni, niin arvelen. Muistan vain joitakin irrallisia yksityiskohtia ja tuntemuksia. Ääriviivat ovat epäselvät. Paljon siitä, mitä tiedän, perustuu muiden kertomaan, vaikkapa se, että minulla oli tapana kavuta asuntomme ikkunaan. Siinä sitten seisoin ikkunankehyksestä pidellen aivan kuin olisin aikonut hypätä. Minun ei annettu mennä kylpyammeeseen yksin, koska minun pelättiin hukuttautuvan. Yhdeksänvuotiaana yritin tehdä itsemurhan syömällä liki sata kipulääketablettia. En edelleenkään tiedä miksi.

Olin yksinäinen lapsi. Vietin suuren osan ajastani komeroissa tai muissa suljetuissa tiloissa vältelläkseni muita ihmisiä. Lopulta tuli tavaksi sanoa: ”Ja Faysa on komerossa.” Usein isä koputti oveen ja pyysi minua tulemaan ulos ja juttelemaan muun perheen kanssa, mutta minä viihdyin omassa kolossani. Usein minulla oli mukani taskulamppu, jotta saatoin lukea kirjoja.

Vanhempieni elämä ei ollut ollut helppoa, joten on vaikeata syyttää heitä siitä, mihin oli päädytty. He olivat kulkeneet pitkän matkan pienestä Galkaon kaupungista Afrikan sarven kärjen tuntumasta pohjoiseen, pitkään mutta kapoiseen Ruotsin hyvinvointivaltioon. Somaliasa riehui hirmuinen sisällissota, joka oli repinyt koko maan riekaleiksi. Eri osilta puuttuu yhteinen keskuhallitus, joten maa on pysyvästi pirstoutunut. Korruptio on yleistä ja kansa köyhää, suojaa ja apua voi saada vain omalta klaaniltaan. Ja Jumalalta.

Äitini oli selviytyjä ja taistelijaluonne, ja hän hakeutui töihin heti Ruotsiin saavuttuaan. Isä ajoi aluksi taksia, mutta omistautui sitten samoille asioille kuin ennen kotimaassa: somalien poliittiselle toiminnalle ja uskonnolle.

Isästäni näkee heti, että hän on poliitikko. Hänellä on sellainen persoonallisuus. Ulospäin suuntautunut, sosiaalinen, joskus leikkisä, joskus tiukka ja aina kaikki rajat ylittävä. Hän kertoili mielellään satuja ja tarinoita, joissa oli jokin poliittinen ja moraalinen opetus. Etenkin sellaisia satuja, jotka pelottivat meitä. Hänen suosikkiehinsa kuului Pitkäkorva, somalialaisten kansansatujen kaamea hahmo. Se söi ihmisiä, jotka eivät osoittaneet kunnioitusta Jumalalle. Satu elää yhä mielessäni, mutta vielä Pitkäkorva ei ole syönyt minua. Isän puheet keskittyvät kaikki islamiin. Hän kokosi meidät lapset usein piiriin ja kertoi Koraanin kertomuksia, valvoi, että me kaikki olimme mukana, suljimme puhelimeimme ja söimme yhdessä. Usein meillä oli noina hetkinä hieno yhteys toisiimme ja Jumalaan.

Isä tuomitsi rikollisuuden ankarasti ja teki selväksi, että hän ilmoittaisi sekuntiakaan epäröimättä poliisille, jos meistä lapsista joku tekisi jotakin epärehellistä. Kun katsotaan asioita jälkikäteen, hänen olisi ehkä pitänyt menetellä tuolla tavalla useammin, jos vain olisi ollut enemmän läsnä. Vaikka isällä oli viehätysvoimaa ja pilkettä silmäkulmassa, hän saattoi olla joissakin tilanteissa tavattoman ankara ja melkein pä täysin tunteeton. Tuntui siltä, että kunnia oli hänelle usein tärkeämpää kuin perheen hyvinvointi.

Piirissä istuessamme ja Koraanin säkeitä lausuessamme hänellä oli usein mukanaan kivinen survin, jolla hän löi meitä reisille, jos sanoimme jotakin väärin. Kun itkimme ja pyysimme, ettei hän löisi, hän sanoi vain kylmästi, että Koraanin oppiminen on tärkeää.

Isä taisi pitää kotiamme vain yhtenä matkansa monista pysähdyspaikoista. Hän oli alituisesti liikkeellä, ja hänellä oli vaimo ja lapsia toisessa maassa. Niinpä lopulta ymmärsimme, ettei hän valitettavasti elänyt niin kuin opetti, ja ehkä se sai meidätkin tiedostamattamme antamaan palttua moraalille ja luopumaan Koraanin sääntöjen noudattamisesta tosimmielessä. Isä jätti äidin pulaan.

Äitini on hyvin toisenlainen. Ellei häntä tunne, hän voi vaikuttaa hiljaiselta, varautuneelta ja syrjään vetäytyvältä. Omassa huoneessaan hän sai kuitenkin hengittää vapaasti. Siellä hän kävi samanaikaisesti Skype-, Zoom- ja Whatsapp-keskusteluja ja -kokouksia useiden kotimaassa

tai sieltä lähtöisin olevien ihmisten kanssa. Hän kuunteli runoja, lauloi ja keskusteli haaveista, politiikasta ja tulevaisuudesta sukulaisten ja ystävien kanssa. Mutta vain somalin kielellä.

Omasta huoneestaan poistuttuaan hän oli useinkin lyhytsanainen. Ruotsin kieltä hän käytti enimmäkseen käytännön neuvojen ja ohjeiden antamiseen. Silti hän oli meidän luja kalliomme kasvuvuosinamme. Hän huolehti siitä, että pysyimme hengissä, että meillä oli ruokaa pöydässä ja katto päämme päällä. Hän oli tavattoman uuttera. Äiti raatoi kellon ympäri ja piti huolen siitä, että kaikki pärjäsivät. Mutta sen hän teki oman elämänsä kustannuksella. Hänellä ei ollut koskaan aikaa omille tarpeilleen.

Hänen elämänsä tärkein tavoite oli, että me lapset saisimme hyvän tulevaisuuden ja hyvän koulutuksen. Valitettavasti aivan niin ei käynyt, ei ainakaan kaikille. Sehän siinä olikin niin surullista. Vaikka äiti teki kaiken minkä pystyi ja vielä enemmänkin.

Kun ajattelen häntä, huomaan, että olemme monin tavoin samanlaisia. Äiti on hieman poikatyttö kuten minäkin, hänkin ottaa oman tilansa haltuun omalla tavallaan – osoittamatta minkäänlaista pelkoa miehiä kohtaan. Hänellä on tapana sanoa: ”Koskaan ei pidä luottaa mieheen, on ansaittava omat rahansa ja pidettävä huolta maineestaan.” Se oli hänen tunnuslauseensa.

Perheeseemme kuuluivat tietysti myös rakkaat sisaruseni: aina yhtä etevä ja ystävällinen lakimies Ibrahim;

upea vanhin veljeni Ahmed, joka oli taksinkuljettaja; aivan ihana isosiskoni, monitoiminen Fatima; rakas jännitystä etsivä veljeni Bilal sekä kultainen pikkuveljeni ja videopelien innokas kuluttaja Abdi – ja sitten olin minä. Meitä oli kaikkiaan kuusi.

✱

Asuimme ensin Helsingborgissa, mutta kahden vuoden kuluttua muutimme Göteborgiin, Bergsjönin taajamaan, ja viivyimme siellä viisi vuotta. Viisi vuotta harmaan ja kylmän betonin keskellä. Mielestäni siellä satoi aina joko vettä tai lunta. Elimme varsin eristyksissä, ja noiden viiden vuoden aikana näimme vanhempiamme tuskin lainkaan. Isä oli enimmäkseen matkoilla, ja äiti teki töitä ympäri vuorokauden elättääkseen meidät. Käsittääkseni hän teki jopa kolmea työtä samaan aikaan. Hän siivosi eräässä Göteborgin keskustan hotellissa, mutta hänellä oli toinenkin siivouspaikka, ja lisäksi hän toimi tiskaajana kouluruokaloissa. Niinpä seuranamme olivat enimmäkseen lapsenvahdit, joita vihasimme. Useimmiten he eivät antaneet meidän katsoa televisiota tai edes leikkiä. Minut ja Bilal komennettiin melkein aina makuuhuoneeseen rangaistukseksi, koska olimme uppiniskaisimmat. Vaikka olin silloin vielä lapsi, muistan hyvin mielessäni kyteneen vahvan tunteen epäoikeudenmukaisuudesta, ja näin, että sama tunne kalvoi myös Bilalia, häntä ehkä vieläkin vahvemmin. Lapsenvahdit eivät nimittäin olleet pelkästään ankaria, he myös kurittivat meitä kovalla

kädellä heti kun saivat siihen mielestään aihetta. Kasvu-
vuosinamme opimme, että vallalla oli viidakon laki.
Vahvemman oikeus.

*

En osannut aavistaa, että pääsisimme pian eroon lapsen-
vahdeista.

Vanhempani olivat kertoneet Bilalille ja minulle, että
lähtisimme lomamatkalle. Riemastuin ajatuksesta, sehän
olisi ensimmäinen lomamatkani. En aivan ymmärtänyt,
mitä loma merkitsee, mutta se kuulosti jännittävältä.

Muistan olleeni hyvällä tuulella lähtöpäivänämme.
Sää oli aurinkoinen ja kevät tulossa. Vanhempien veljeni
kasvoilla oli outo ilme kävellessämme autolle – aivan
kuin heillä olisi ollut jokin salaisuus, jota he eivät halun-
neet paljastaa meille nuoremmille.

Aluksi en havainnut mitään kummallista, kaikki oli
oikein hauskaa ja jännittävää. Ennen pitkää kuitenkin
huomasin, että lastattuaan autoon useita laukkuja van-
hempani alkoivat kiinnittää köysillä huonekaluja auton
katolle. Jopa minun sänkyni patjoineen. Vatsanpohjaan
hiipi outo tunne. Tässä on nyt jotakin mätää, ei kai meil-
le ole valehdeltu.

Muutamat naapuruston lapset juoksivat auton perässä,
kun ajoimme pois Bergsjönistä. He villkuttivat ja huusi-
vat, yksi somalityttö itki. Se suretti minua ja teki levotto-
maksi: mitä nyt oikein tapahtuu? Kaikki alkoi tuntua

kummalliselta ja surulliselta. Katsoin etuistuimella istuvia äitiä ja isää. Muistan kysyneeni, minne olimme menossa lomalle, mutta he eivät vastanneet.

Bilal ja minä istuimme takaistuimella rinnallamme vanhempi veljeni Ahmed. Hän ei voinut enää pantata tietoa, vaan kuiskasi: ”Ettekö te käsitä, että me olemme muuttamassa?” Muistan kääntyneeni katsomaan horisonttiin katoavan Göteborgin suuntaan. En oikein ymmärtänyt, mitä muuttaminen merkitsee. Muistan kuitenkin, että se tuntui kamalalta, mutta samalla jännittävältä. Jokin uusi alku olisi edessä, jotakin toisenlaista.

*

Matka jatkui koko päivän. Vasta illan hämärtyessä aloimme lähestyä kaupunkia, ja isovelji sanoi, että olimme tulossa Tukholmaan. Pian ikkunoiden takana alkoi olla pimeää. Ulkona näkyi valoja, autoja, isoja taloja ja katukilpiä. Ihmettelin Bilalin kanssa kaupungin suuruutta. Tukholma ei näyttänyt päättävän ikinä, ohitimme esikaupungin toisensa jälkeen, ennen kuin melkein puolen tunnin kuluttua saavuimme kaupungin keskiösiin. Tukholma oli kerrassaan valtava. Ja kun veljeni sanoi, että lähestyimme nyt uutta kotiamme – paikassa, jonka nimi ilmeisesti oli Tensta – purskahdin riemastuneeseen nauruun.

Tensta sekä kuulosti että näytti paljon hienommalta kuin Bergsjön. Ja kun ajoimme uuden kotitalomme parkkipaikalle, ympärillemme kokoontui joukko somaleita.

Kaikki sekä näyttivät samalta että puhuivat samaa kieltä kuin me. Ja oivalsimme heti, että täällä me viihtyisimme.

Vastaanottajien joukossa oli eräs etäinen sukulaisemme. Hän näytti aika kauhealta kapeine kasvoineen ja pitkine mustine partoineen. Isä kuitenkin vakuutti, että hän oli kiltti luonteeltaan. Sukulaisella oli pieni huoneisto Tenstassa, ja meidän oli määrä asua siellä tilapäisesti, kunnes äiti ja isä saisivat hankituksi meille oman asunnon.

En ymmärtänyt olleeni aivan oikeassa tuona iltana, kun olin kokenut sukulaismiehen kauheaksi, sillä hän oli varsin pelottava persoona.

Tajusin sen eräänä yönä. Olin vastikään täyttänyt kuusi vuotta ja heräsin keskellä yötä siihen, että olin kastellut vuoteeni. Olin märkä, peloissani ja häpeissäni. Kukaan sisaruksistani ei ollut kotona. Asunnossa olimme vain minä ja tuo sukulaismies. Kyyneleet valuivat poskillani, kun hapuilin pimeässä etsien jotakuta, joka auttaisi ja lohduttaisi minua. Yhtäkkiä sukulaismies seisoi edessäni, eikä hän suinkaan tarjonnut lohdutusta, vaan raivostui. Hän tuijotti minua äkäisesti, samalla kun pissa valui lattialle. Hän sieppasi veitsen ja uhkasi leikata pimppini irti, jos en lopettaisi pissimistä. Kirkaisin kauhusta ja juoksin takaisin huoneeseeni, painauduin märkään sänkyyn ja itkin itseni uneen.

Olin peloissani monta päivää. Muistan, miten yritin olla pissimättä ollenkaan, yritin ajatella jotakin muuta, kun tarve ilmaantui. Toisinaan virtsarakkoni oli niin kipeä, että makasin vaikeroiden lattialla. Lopulta totuin,

pystyin pidättelemään päiväkausia. Tätä jatkui monta vuotta, ja yhä häpeä hulvahtaa mieleeni, kun vain ajattelinkin asiaa. Muistan sangen hyvin, miten peloissani tai suorastaan kauhuissani olin aina pissahädän iskiessä.

Äiti sai parissa kuukaudessa järjestetyksi meille oman asunnon Tenstan keskustan tuntumasta, niin että pääsimme eroon sukulaismiehestämme. Tapasimme siellä suuren joukon muita vastikään saapuneita somaleja. Äitini oli todellinen Äiti Teresa. Hän otti vastaan kaikki apua tarvitsevat ja kertoi heille auliisti, millaisia sääntöjä täällä oli noudatettava, miten oli käyttäydyttävä ja miten Ruotsissa tuli toimeen.

Toisinaan tuntui siltä, että ahtaassa asunnossamme asui kokonainen pakolaisleiri. Päivittäin tai ainakin joka toinen päivä ajoimme Arlandan lentokentälle noutamaan uusia sukulaisia ja muita tulijoita, joita tuskin tunsimme. Äiti ja isä kumpikin pitivät tätä velvollisuutenaan sukua, klaania ja uskontoa kohtaan.

Useimmat tulokkaat olivat lähtöisin Somalian maaseudulta. He eivät olleet koskaan nähneet lunta eivätkä edes valkoihoisia ihmisiä. Jotkut itkivät, toiset olivat peloissaan, jotkut nauroivat tai maistoivat lunta, tekivät kanssamme lumipalloja ja leikkivät pihamaalla.

Monet, melkeinpä kaikki, kantoivat jonkinlaista taakkaa mielensä uumenissa. Synkkiä muistoja, kauhistuttavia muistoja. Sota oli keskuudessamme kuin erillinen olento. Olen itse syntynyt Ruotsissa, mutta tuntui kuin osa minusta olisi elänyt sodassa. Nykyään jo tiedän,

että traumat ovat tarttuvia. Jotkut olivat vammautuneet sodassa, luita oli murtunut, oli sairastuttu ja sormia ja varpaita oli paleltunut, kun oli nukuttu veneissä, kuorma-autojen peräkonteissa tai henkilöautojen matkatavara-säiliöissä matkalla tänne.

Täällä me nyt kuitenkin kaikki olimme, Tenstassa.

Rakastimme ja vihasimme tätä paikkaa.

Silminnäkijän tarina katuväkivallan ytimeistä

TUKHOLMAN LÄHIÖT ovat liekeissä, ja Faysa on joutunut ammunnan ja räjähdysten keskelle. Hän on nuori runoilija – ja hänellä on läheisiä yhteyksiä jengisodan kumpaankin osapuoleen.

Tukholman pohjoisessa lähiössä ammuttiin vuonna 2015 nuori mies, Faysa Iden paras ystävä. Ruotsissa tiedettiin yleisesti, että hän oli kuulunut Dödspatrullen-rikollisjärjestön perustajiin. Noista surmanlaukauksista alkoi Ruotsissa ennennäkemätön väkivallan kausi – ystävistä tuli hetkessä vihollisia, ja väkivalta roihahti tappavana kaduille. Ensimmäisiin puolensa valinneisiin kuului Faysan veli Bilal. Häneen kohdistunut uhka laajeni hyvin pian koskemaan koko perhettä.

Jengisodassa on vuosikymmenen mittaan surmattu jo satoja ihmisiä. Miten kukaan pystyy rakentamaan elämäänsä tilanteessa, jossa kaikki ympärillä olevat ovat koko ajan välittömässä hengenvaarassa?

www.tammi.fi

99.1

ISBN 978-952-04-6342-7